

Roses per al comiat de Maria Rosa Manote, experta en art gòtic català

Va ser una professional afable, incansable i rigorosa que exercí un indiscutible lideratge tant dins del Museu Nacional d'Art de Catalunya com també en el sector professional. Ha mort als 73 anys

Maria Rosa Manote ens ha deixat aquest novembre després de patir una llarga etapa de malaltia que va truncar la seva carrera professional especialitzada en art gòtic català i que, en gran part, va poder exercir com a conservadora del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) fins que li ho van permetre els límits de les circumstàncies i de la seva fràgil salut. Abans, però, havia deixat una fructífera etapa de professora i investigadora, i de mestra per als que van tenir la sort de poder-hi compartir les diferents etapes de la seva activitat.

Llicenciada en història de l'art a la Universitat de Barcelona, deixeble del catedràtic Frederic Pau Verrié –historiador de l'art, director del Museu d'Història de Barcelona i editor de literatura catalana en temps de la clandestinitat– va entrar en l'ensenyament d'educació secundària en diversos instituts de Barcelona (1975-1983) com a professora d'història de l'art des del 1975, esdevenint-ne catedràtica el 1979. El 1995 va culminar la carrera acadèmica amb una tesi sobre escultura gòtica centrada en els escultors Pere Joan i Guillem Sagrera, que en el futur va poder aplicar a diverses activitats museogràfiques, de recerca, divulgació, exposicions i publicacions als Països Catalans.

El 1989 es va incorporar al Departament de Cultura (1989-1995) inicialment a la Direcció general del patrimoni cultural en qualitat de subdirectora (1989-1990) amb Eduard Carbonell, llavors director general. Fins el 1990 va desenvolupar una intensa activitat institucional en l'àmbit dels arxius, les biblioteques i, sobretot, en el dels museus i el patrimoni, especialment en el terreny museístic arreu del país i en la Llei de Museus (1990). Des del Departament de Cultura i en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona va prendre part des del primer moment en la transformació del Museu d'Art de Catalunya en el llavors nou Museu Nacional d'Art de Catalunya. S'hi va incorporar el 1995 com a conservadora d'art gòtic i posteriorment va fer-se càrrec de la coordinació del llavors Departament de Conservació fins la seva jubilació forçada el 2011. Una vegada inaugurades les sales d'art romànic (1995) va dirigir el projecte d'adequació de les col·leccions d'art gòtic a les noves sales que van ser obertes al públic el 1997.

Els anys de renaixement i consolidació del MNAC que havien de vèncer grans dificultats d'espai i de mitjans econòmics i tecnològics van ser viscuts per Maria Rosa Manote i l'equip que va crear amb intensitat, rigor i entusiasme. Els seus col·laboradors la recorden com una professional afable, incansable i rigorosa que exercí un indiscutible lideratge tant dins del museu com també en el sector professional. L'activitat que va portar a terme durant dues llargues dècades es caracteritza per la fidelitat vers els principis d'Agustí Duran i Sanpere i Frederic Pau Verrié vetllant per la cura dels museus, la seva gestió des del punt de vista institucional i per haver prosseguit amb entusiasme i encerts els seus estudis de recerca que tant de prestigi li van aportar tant als Països Catalans com arreu. El reduccionisme gerencialista i l'economicisme burocràtic tan en boga en aquells moments (i que encara perdura) no van afectar ni la seva professionalitat ni la seva vocació; per contra, va saber incorporar els aspectes positius de les tendències de gestió al que havien estat els fonaments de la seva educació acadèmica.

Malgrat la seva total i inapel·lable dedicació a la cultura i al patrimoni des del sector públic també va passar per etapes d'incomprensió i fins i tot de marginació que li van fer conèixer dies amargs, però mai no es va sentir sola perquè comptava amb el respecte i l'afecte dels que la consideraven companya, mestra i amiga. Amb motiu d'una malaltia contreta a principis dels anys noranta i del seu agreujament progressiu i irrecuperable vers 2006, el 2011 es va veure obligada a acceptar una jubilació forçada per circumstàncies de salut i d'afectació professional al MNAC, amb la desfeta del departament d'Art Gòtic que havia creat i de l'estructura dels departaments de conservació.

Coincidint amb el seu aniversari, el 2015 va sortir a la llum l'obra col·lectiva *Viatge a la bellesa. Miscel·lània homenatge a Maria Rosa Manote i Clivillés*, promoguda pel seu antic col·laborador al Departament d'Art Gòtic del MNAC, Francesc Ruiz Quesada, en la que van participar vint-i-nou especialistes entre museòlegs i historiadors de l'art; va comptar també amb l'adhesió de cent-vint-i-sis persones procedents de museus i universitats dels Països Catalans. La publicació, en format electrònic i d'accés universal, aplega articles de diverses disciplines artístiques i de totes les etapes de la història de l'art juntament amb la seva bibliografia de divulgació i de recerca, que compta amb cent-cinquanta referències d'escrits realitzats entre 1988 i 2014. F. P. Verrié, Josep Bracons i Montserrat Macià són autors respectivament de la presentació, trajectòria i evocació de la personalitat de Maria Rosa Manote. La pràctica totalitat dels col·laboradors remarquen, a més de la importància i el rigor de les seves aportacions, la seva vocació inalienable i entusiasta, el mestratge que va exercir i l'exemplaritat del seu capteniment.

F. P. Verrié li dedica un article amb voluntat literària, "La naixença de les roses", que resulta especialment adient per a aquest comiat. Evoca la joventut que cull les roses dels dies, un temps que ja s'ha acomplert, i les llàgrimes d'Afrodita que esdevenen roses quan contempla Adonis malferit. Són, també, les nostres llàgrimes que avui esdevenen ofrena.

*Escriptora i investigadora cultural. Exdirectora dels Museus de Sitges (2011-2019).

Publicat a:

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2359241-roses-per-al-comiat-de-maria-rosa-manote-experta-en-art-gotic-catala.html>